

Keywords: distance education, educational process, information technologies, organizational, methodical and technical problems of distance learning.

Макогон Ю.В.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

В роботі розглянуто функції інформаційного забезпечення навчального процесу у ВНЗ, що виконуються за допомогою інтелектуальної мультисервісної локальної обчислювальної мережі. Виявлено проблеми організаційного, методичного та технічного характеру, які необхідно вирішити при організації та впровадженні дистанційного навчання. Визначено завдання, реалізація яких стане можливою при вирішенні виявлених проблем впровадження дистанційної освіти у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: дистанційна освіта, навчальний процес, інформаційні технології, організаційні, методичні та технічні проблеми дистанційного навчання.

УДК 378.1.014.24(043)

T. Marena

TRANSNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION AS A FACTOR OF IMPROVING COMPETITIVENESS OF MODERN UNIVERSITY

The paper considers the approaches to the interpretation of the concepts of higher education internationalization and transnationalization. The nature of transnational institutional mobility of the education services providers as a structural component of transnational higher education is characterized. Forms of internationalization the organizational structure of the higher education institution in the process of educational activities transnationalization are examined. Possibilities of formation of additional competitive advantages of higher education institution through obtaining the features of transnational university are defined.

Keywords: *transnational higher education, competitiveness, institutional mobility of the educational services provider, educational transnational corporations.*

The terms of tough competition in which universities operate all over the world require, on the one hand, the expansion of educational services markets through the internationalization of educational activities, and on the other hand, the ways of enhancing the level of educational institutions competitiveness. It is noteworthy that these tasks are closely connected. Only competitive university can hold on foreign educational services markets, successfully competing with local institutions of higher education. At the same time, universities' active participation in the process of internationalization often provides good opportunities for them to obtain new competitive advantages.

In scientific publications devoted to the issues of educational activities internationalization, the terms "international higher education" and "transnational higher education" are often considered to be synonymous [1]. Transnational higher education is also identified as education received by the student at a foreign university, staying in his country, when educational programs penetrate the countries' borders and become transnational [2]. In addition, transnational education is considered to be a direct result of internationalization processes closely associated with the use of new information technologies in education [1].

In our point of view, the concepts of internationalization and transnationalization of educational activities must be clearly differentiated. L. Shevchenko defines the following stages of the national higher educational institutions entry on the international markets of educational services: 1) liberalization; 2) traditional internationalization; 3) transnationalization; 4) globalization, i.e. the scientist treats transnationalization as one of the stages of the university

internationalization [3]. N. Avshenyuk considers the universities' transnationalization as a form of higher education internationalization (other forms are students mobility, teaching staff mobility, training programs standardization), which anticipates a foreign provider functioning in the country to provide educational services [4]. According to this approach, two-component structure of transnational higher education includes: 1) individual mobility of students, teachers and scholars; 2) institutional mobility of programs and providers of educational services [5].

Transnational institutional mobility of providers is defined as "physical movement of education provider (institution, network, business) across national borders for the purpose of providing educational services (educational programs, training courses) for students or other clients" [6]. It is institutional mobility of educational services providers that is closest to the traditional approach to determining the processes of transnationalization, as it involves acquiring by higher education institutions characteristic features inherent to transnational corporations, namely: the investment in the creation of university structural units in host countries is carried out; university distributes its educational activities among students of other countries; higher education institution seeks to expand its influence on the educational process in the host countries. The biggest and most successful transnational providers of educational services originate from the United Kingdom, the USA, Australia, France and Germany.

Traditionally, the process of transnationalization develops through the internationalization of the organizational structure of the higher education institution in various forms. N. Avshenyuk identifies the following typical forms of transnational institutional mobility of providers:

1) establishing foreign branch or campus by higher education institution (educational programs are implemented in the university campus or branch that is owned by foreign provider of the programs);

2) opening an independent institution (foreign provider creates a separate higher education institution in the host country for implementing training programs and courses and assigning qualification; as a rule there is no institution of the kind in the provider's home country);

3) using mechanisms of mergers and acquisitions (foreign provider buys local higher education institution in the host country partially or completely);

4) opening corporate (affiliated) branch (establishing joint networks or departments based on an innovative partnership of different types of providers – public and private, traditional and new, local and foreign; educational programs are spread both through distance education and on full-time basis in a foreign country or in the provider's home country);

5) establishing the training center (foreign provider creates training center in the host country to provide support to students that study its programs; the center can be independent or can cooperate with the local provider in the host country);

6) creating a virtual university (provider distributes courses and programs for students in different countries through distance education on the basis of Internet technology) [7, p. 221].

In addition to higher education institution, the system of modern educational TNCs includes non-governmental organizations with a private funding and strong government support, such as the British Council (UK), DAAD (Germany), CIMO (Finland), EduFrance (France), NAFSA (the USA). Representing national interests of their countries in the global market of educational services, they try to establish their offices worldwide. Most of these corporations operate in a specific sphere of education, but in case of growing demand for other educational products, they get reoriented to new educational services. They act as wholesale intermediaries in the global market of educational services and wholesale purchasers of educational institutions' products [8].

Gradual obtaining by higher education institution the features of transnational university facilitates the increase in its competitiveness through: the access to foreign innovative educational technologies and research projects of host country; strengthening educational capacity and expansion of funding sources due to the increase in the number of students; possibility to support the demand for their services in case of internal fluctuations in demand for higher education services; opportunities to be involved in the government programs supporting the development of education in the host country; permanent enhance of the teaching staff qualification, etc. [5, 9].

Thus, transnationalization of higher education in the considered context matches the traditional perception of the concept of transnationalization to the greatest extent. According to this approach it is not the student that moves across national boundaries, but teaching staff and curriculum. An important component of transnational higher education in this case is the physical presence of a foreign university in the host country through opening various departments and branches. This physical presence of higher education institutions in other countries, on the one hand, requires a significant investment in the establishment of organizational structure elements abroad, and on the other hand, can promote additional competitive advantages of the university.

List of references

1. Лукичев Г. Трансграничное образование / Г. Лукичев // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 4. – С. 28-34. [Электронный ресурс]. – Режим доступа к статье: <http://www.russianenic.ru/publications/6.html>.
2. Авшенюк Н.М. Сучасні міжнародні підходи до розуміння феномену транснаціональної вищої освіти / Н.М. Авшенюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nbu.gov.ua/Portal/soc_gum/vkmu/2009_13/Avshenuk.htm.
3. Шевченко Л.С. Транснаціоналізація вищої освіти: сутність, етапи, наслідки / Л.С. Шевченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=31470>.
4. Авшенюк Н.М. Розвиток транснаціональної вищої освіти в контексті глобалізації ринків освітніх послуг / Н.М. Авшенюк // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. - №4. – С. 69-77.
5. Авшенюк Н.М. Прогностичні сценарії розвитку транснаціональної вищої освіти у XXI столітті / Н. М. Авшенюк // Інноваційність у науці і освіті. – 2013. – С. 343-352.
6. Knight J. Higher Education Crossing Borders: a Guide to the Implication of the GATS for Cross-border Education / J. Knight. – Paris: UNESCO; Commonwealth of Learning, 2006. – 76 p.
7. Авшенюк Н.М. Типологія форм транснаціональної вищої освіти у розвинених англomовних країнах / Н. М. Авшенюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2012. - № 22(4). – С. 217-224. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22%284%29_33.
8. Матюх С. Інтернаціоналізація та транснаціоналізація діяльності вищих навчальних закладів на світовому ринку освітніх послуг / С. Матюх // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. – 2014. – Вип. 36, Ч.І. – Т.1. – С. 99-105.
9. Шевченко Л.С. Університетська освіта: вектор модернізації / Л.С. Шевченко // Модернізація як фактор розвитку: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 01 квіт. 2013 р. – Х.: Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», 2013. – С. 119-123.

Марена Т.В.

ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У роботі розглянуто підходи до трактування понять інтернаціоналізації та транснаціоналізації вищої освіти. Охарактеризовано сутність транснаціональної інституційної мобільності провайдерів освітніх послуг як структурного компоненту транснаціональної вищої освіти. Розглянуто форми інтернаціоналізації організаційної структури закладу вищої освіти у процесі транснаціоналізації освітньої діяльності. Визначено можливості формування додаткових конкурентних переваг закладу вищої освіти при набутті ним ознак транснаціонального університету.

Ключові слова: транснаціональна вища освіта, конкурентоспроможність, інституційна мобільність провайдера освітніх послуг, освітні транснаціональні корпорації.

Марена Т.В.

ТРАНСНАЦИОНАЛІЗАЦІЇ ВИСШЕГО ОБРАЗОВАННЯ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕННЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТІ СОВРЕМЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА

В работе рассмотрены подходы к трактовке понятий интернационализации и транснационализации высшего образования. Охарактеризованы сущность транснациональной институциональной мобильности провайдеров образовательных услуг как структурного компонента транснационального высшего образования. Рассмотрены формы интернационализации организационной структуры учреждения высшего образования в процессе транснационализации образовательной деятельности. Определены возможности формирования дополнительных конкурентных преимуществ учреждения высшего образования при приобретении им признаков транснационального университета.

Ключевые слова: транснациональное высшее образование, конкурентоспособность, институциональная мобильность провайдера образовательных услуг, образовательные транснациональные корпорации.

УДК 378.4.009.14(043)

Мацука В.М.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ВНЗ

У тезах розглянуто основні критерії розвитку сучасної вищої освіти. Визначено функції ВНЗ як соціально відповідального інституту. Показано роль соціальної відповідальності в формування конкурентних переваг ВНЗ.

Ключові слова: вища освіта, ВНЗ, соціальна відповідальність, конкурентоспроможність, конкурентні переваги.

Проблеми соціальної відповідальності (СО) у сфері вищої освіти набувають нині особливої актуальності. Система освіти є сферою і джерелом економічного та людського розвитку, формування інтелектуального національного багатства, провідним соціальним інститутом суспільства. Підготовка освічених, моральних, мобільних, конструктивних і практичних людей, які мають глибоке почуття відповідальності за долю країни, її соціально-економічне процвітання є передумовою розвитку громадянського суспільства в Україні.

На сьогоднішній день практично повністю відсутні глибокі наукові дослідження соціальної відповідальності в такій складній по структурі організації, як ВНЗ. Хоча в міжнародній і вітчизняній практиці є чимало прикладів впливу діяльності по реалізації СВ на зростання репутації компанії, лояльності з боку клієнтів, партнерів, держсектора, що в результаті підвищує конкурентоспроможність.

Необхідно вказати, що в силу специфіки концепції СВ кожен ВНЗ так чи інакше реалізує свою соціальну відповідальність. Тому для подальших наукових досліджень СВ вищих навчальних закладів необхідно виявити сутність СВ ВНЗ, визначити рівень розвитку цього явища в освітньому середовищі і вплив на конкурентоспроможність ВНЗ.

Розглянемо основні критерії розвитку сучасної вищої освіти в Україні:

–рівність освітніх можливостей (правова) та реальна для представників меншин, людей з обмеженими фізичними можливостями, малозабезпечених верств населення;

–доступність – економічна, інтелектуальна та соціальна [1]. Споживачі ж освітніх послуг ознакою доступності вищої освіти вважають її безплатність або можливість заплатити за навчання;

–охоплення – здатність системи вищої освіти випускати велику кількість фахівців, у тому числі надавати можливість здобувати освіту протягом усього життя, принаймні до 39-